

Brassói Lapok

Ara 5 le

Péntek
1931 * május 1

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

98. szám
XXXVII. évtolyam

Ara 5 le

Küszöbön a parlament feloszlatása

Létrejött a kormány és a Duca-liberálisok választási paktuma
Váratlanul egybefívták a parlament rendkívüli ülészakát

Külön minisztert kapott Erdély Hatiegan Gyula professzor személyében

Bukarest, április 29.
Meglepetésként került uralomra s — úgy látszik — a Jorga-kabinet működésében és elhatározásaiban is a meglepetések kormánya lesz. Maga Jorga sem töprengő ember, főmunkatársai: Argetoianu és Manoiilescu viszont éppen erélyes céltudatosságukról ismertek s így korántsem csodálatos, hogy a parlament problémájának a gordiusi csomóját most váratlan kardcsapással vágták ketté.
Miközben tegnap még úgy látszott, hogy a kormány forró kásaként kerülgeti a parlament összehívásának és esetleges feloszlatásának, ezáltal pedig az új választásoknak a kérdését és politikai körök azt hitték, hogy a Jorga-Argetoianu-Manoiilescu trió halogatással, huza-vonával igyekszik kivenni ennek a problémának a méregfogát,

valósággal bomba gyanánt hatott a Monitorul Oficial tegnapi száma, a melyben királyi dekrétum április 30-ikára, csütörtökre, rendkívüli ülésre hívja egybe a törvényhozó testületeket.

A kormánynak ez az elhatározása ugyanis épp olyan váratlan, mint megdöbbentő, hiszen kétségtelen, hogy kész döntést feltételez a parlament sorsát illetően és a vagy-vagy alternatíváját szegi neki a nemzeti parasztpárti többség mellének. A parlament sorsa most már

teljesen van a latogatás és alkudozás stádiumán s a jelek szerint még ezen a héten gyakorlatban is edől.

Vagy beadja a derekát a kormánynak, ami a Pátria és általában a nemzeti parasztpárt magatartása után egészen valószínűtlen, vagy pedig meglehetősen diestelen élete után megkapja a kegyelmezdőfést: rövid uton feloszlatják.

A parlament rendkívüli ülészakának ez a hirtelen összehívása óriási megdöbbenést idézett elő politikai körökben, a hol csak május közepére várták ezt. A váratlan fordulatot azzal magyarázzák, hogy

Jorgának előnyösebbnek látják a frissiben való új választást.

Amíg a kormányzás meg nem tépázza népszerűségüket. Minél később került volna sor a választásokra, annál kedvezőbbé vált volna az ellenzék s különösen a nemzeti parasztpárt helyzete.

Különös érdekessége a parlament meglepetésszerű összehívásának az a tény, hogy erről a sajtó is csak a hivatalos lapból értesült, amelynek a királyi dekrétumot közlő száma a késő délutáni órákban jelent meg. A miniszterelnök körében még délután is azt hangoztatták, hogy a rendkívüli ülészakát összehívása csak május közepére várható.

BITAY ELFOGADTA
JORGA AJÁNLATÁT

Ismeretes, hogy Brandsch Rudolfnak, kisebbségi államtitkárrá való kinevezésével egyidejűleg Jorga miniszterelnök miniszterelnökségi szaktanácsosi állást ajánlott fel Bitay Árpád dr. gyulafehérvári teológiai tanárnak is, aki régebbi idő óta tudományos érintkezést tart fenn a jelenlegi kormányfővel. Az állás elfogadását Bitay a magyar párt beleegyezéséhez kötötte. A magyar párt elnöki tanácsa beha-

tóan foglalkozott a kérdéssel s ugyanakkor, amikor

megütközéssel vette tudomásul, hogy a most létesített kisebbségi alminiszteri állást a kormány Brandsch Rudolfal töltötte be, hozzájárult ahhoz, hogy Bitay Árpád miniszterelnökségi szaktanácsosi állásra való meghívást elfogadja.

A magyar párt ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felajánlott állás nem politikai jellegű s kisebbségi szempontból csak üdvös lehet, ha ezt kifogástalan kisebbségi egyéniség töltheti be.

Ezek után Bitay Árpád dr. táviratilag értesítette Jorga miniszterelnököt, hogy

a kinevezést elfogadja és állása elfoglalása céljából máris Bukarestbe utazott.

Jorga miniszterelnök ma délben fél egy órakor kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, akinek előterjesztette a parlament rendkívüli ülészakához szóló királyi leirat szövegét. A király a trónbeszéd szövegét jóváhagyta.

Manu ma délelőtt megérkezett a fővárosba és estére összehívta pártja vezetőbizottságát, hogy a holnap megnyíló rendkívüli ülészakán a kormánnyal szembeni álláspontjukat leszögezzék. Holnap délelőtt ugyanebben a tárgyházban többségi értekezlet lesz.

Létrejött a választási megegyezés a kormány és a liberálisok között

Az Adeverul hitelérdeklő liberális forrásból úgy értesül, hogy a hosszas tárgyalások után a kormány és a Duca vezetéke alatt álló liberális párt között létrejött a megegyezés, amely szerint a kormány és a liberálisok kartellben lépnek fel a küszöbön levő választásokon.

A megegyezés szerint, amelyet a kormány részéről Jorga és Manoiilescu hozzájárulásával Argetoianu ütött nyélbe, a liberálisok a kamarában 124, a szenátusban pedig 38 mandátumot kapnak. Azokban a megyékben, ahol Jorgának, illetőleg a kormánynak nincsen saját pártszervezete, a listavezető liberális lesz.

MEG VAN AZ ÚJ ERDELYI MINISZTER

Politikai körökben a szenáció erejével hat, hogy Jorgának végre sikerült erdélyi minisztert találnia.

Ma megjelent a királyi dekrétum dr. Hatiegan Gyula orvosprofesszornak, a kolozsvári egyetem rektorának erdélyi miniszterré való kinevezéséről.

Beavatottak úgy tudják, hogy dr. Hatiegan, aki mint ismeretes, a volt munkaügyi miniszter fivére, nem a kolozsvári tartományi igazgatóság élére kerül, hanem a központi kormánynak lesz a tagja. A kolozsvári tartományi igazgatóság ügyeit Hodor Viktor eddigi közigazgatási vezérfelügyelő fogja, mint kolozs-megyei prefektus vezetni.

Hadiszerekben nyolc milliárdot loptak az államtól

Bukarest április 29.

A hadügyminisztérium átiratot intézett a pénzügyminisztériumhoz, amelyben tudatja, hogy a hírhedt Ferro-Chimica ügyében befejeződött a vizsgálat s megállapítást nyert, hogy ez a régi hadiszerek értékesítésére alakult vállalat 8 milliárd lejtel károsította meg az államot. A vállalat vezetői ugyanis rengeteg használható hadiszert vettek meg használhatatlan gyanánt s ezt újból eladták az államnak.

Ezek az ügyletek, most már a hivatalos megállapítás szerint is, Románia egyik legnagyobb panamáját képezik. Az átirat megállapítja, hogy a panama főbűnősei Lucescu tábornok, Presbiterianu ezredes, valamint Radulescu és Soarec vezényesek. A hadügyminisztérium kéri a pénzügyminisztériumot, hogy addig is, amíg a vizsgálatról felbontott jegyzőkönyveket véglegesen megszerkesztik, haladéktalanul rendelje el a bűnösök minden vagyonára a szoros zárlatot.

Jorga tanszékeit állítja a magyar nyelvnek a bukaresti egyetemen

Bukarest, április 29.

Jorga miniszterelnök tegnap délután meglátogatta a budapesti magyar festőművészek Miklós herceg védnöksége alatt rendezett kiállítását. A miniszterelnököt a budapesti festők nevében Kunfi Lajos üdvözölte francia nyelvű beszédében, amire Jorga ugyancsak franciául válaszolt.

A miniszterelnök kijelentette beszé-

dében, hogy a művészetek között nem lehet választani. Rendkívül sajnálja, hogy a májusban Budapesten tartandó történetész-kongresszusra nem mehet el, fontos államügyei megakadályozzák ebben. Jorga ezután azt a nagyfontosságú kijelentést tette, hogy elhatározott szándéka, hogy a bukaresti egyetemen a magyar nyelv, történelem, irodalom és művészet számára tanszéket állít fel.

El ne felejtjük!

Igen, egész komolyan, el ne felejtjük, hogy május elsejéről ismét a Balkánon, Keleten, még pedig nem az úgynevezett Közel-Keleten, Kis-Ázsiában, ahol Kemál pasa nyugati szellemben modernizálta országát, hanem a legtávolibb Keleten vagyunk, valahol Kína és Mongólia között. El ne felejtjük, hogy a „nyugatosító” nemzeti parasztpárt jóvoltából ismét a nyakunkba szakadt a pótbélyeg kultúra és civilizáció-ellenes adója, amelyet akkor, amikor még új seprű volt, éppen ez a párt szüntettet meg nagy garrral.

Két évvel ezelőtt a nyugati szellem jégyében törölték el az akkori segélybélyegget, méltán indokolva ezt azzal, hogy a postai forgalomnak e kerékkötő megadózását egyetlen nyugati, sőt általában európai állam sem ismeri. Igaz, hogy egyidejűleg megfelelő mértékben felfelé kerekítették ki a postai tarifa díjtételeit, de a pótbélyeg — mint olyan — megszünt s ezzel hozzáhasonultunk egy kicsit a nagy Nyugathoz.

Most aztán vissza az egész, hogy ezzel a sajátos katonai kifejezéssel éljünk. A segélybélyeg meghalt, éljen az aviatikai pótbélyeg! A nyugatosító nemzeti parasztpárti kormány és parlament ugyanis nagy suttymóban ezzel ajándékozott meg bennünket mindennapi emlékül. Hagyott maga után sok kellemes emléket, ez azonban mindegyiknél értékesebb, mert napról-napra fel fogja idézni bennünk a hálás visszaemlékezést arra az áldásos törvényhozói tevékenységre, amelyet ez az aranyhajó párt különösen az utóbbi időben kifejtett.

Ne felejtjük el, kérem, hogy május elsejétől fogva nyomtatványra és levelezőlapra 50 bani, vasuti jegyre, képeslapra és levélre 1 lej, csomagra, táviratra és telefonvonalra pedig 2 lej értékű aviatikai pótbélyeg ragasztandó a rendes portón kívül, mert különben a posta nem kézbesíti a küldeményt. Ugyanígy 1 lej értékű aviatikai bélyeg kell a rendes illetéken felül a hatóságokhoz intézett kérvényekre s 2 lej minden, az illetéktörvény 4—14. szakaszában felsorolt aktára, részvényre, csekkre, váltóra, számlára és minden látványossági belépőjegyre is. Megirtuk ugyan már ezt két héttel ezelőtt, amikor a vonatkozó törvény általános meglepetésre megjelent a hivatalos lapban, de helyénvalónak látjuk az ismételt figyelmeztetést: ne felejtjük el! Tessék beszerezni a szükséges pótbélyeg-mennyiséget, mert repülőbélyeg nélkül még csigamódra sem jut el rendeltetési helyére május elsejétől a levelünk.

Mi sem jelezhetjük jobban a nemzeti parasztpárti parlament felelőtlenségét és bűnös öntudatlanságát, mint az a tény, hogy ezt a törvényt, ezt az új civilizáció-ellenes adónemet egy szónyi vita nélkül fogadta el. Ha tudnillik így megy tovább is, a levelezést az extra-adók egész halmaza fogja terhelni s ma-holnap már csak a külfölddel fogunk tudni érintkezni. Az új pótbélyeg bevezetése ugyanis csaknem egyenlővé teszi a bel- és külföldi postatarifát. Amíg 7 lej 50 baniért Varasóba, Prágába, Bécsbe, Budapestre és Belgrádba küldhetünk levelet, 4 lejért pedig képeslapot, addig most már 7 lej kell egy bármilyen távolságra feladott belföldi levélre s ugyancsak 4 lej a belföldi képeslapra is. Ezért a pénzért legalább repülő-posta kellene szállítsa küldeményeinket, ha már kötelező Timbrú Állati-ei-nk is van, szemben a világ minden más államával, amely nem dicsekedhetik ilyen speciális pótbélyeggel, mert egyszerűen amagis tekintélyes hadügyi költségvetéséből fejleszti légi-flottáját.

Ne felejtjük hát el, hogy elsejétől fiatellai, bélyeggyűjtői szempontból újból érdekesebbek lesznek postaküldeményeink és aktáink s mindezt legyünk hálásak a nemzeti-parasztpártnak s bölcs honatyáinak.

Kutyakorbáccsal kell kiverni!

kiabálja az ujlajta inszurrekció Móricz Zsigmond felé
A nagy magyar író önérzetes nyilatkozata a karok és rendek „megbélyegzése” ellen

Budapest, április 29.

Ha Molliére ma élné, új komédiájának két-
kétkiül a „Botcsinálta honáruló” lenne a ne-
ve.

Ez a honáruló Móricz Zsigmond, a bot sze-
repét pedig e pillanatban Pekár Gyulától a
nemes és nemzeti megyék vállalták át. Ugy
látjuk, a megyék, mint közéleti hatalmassá-
gok, megunták a mostohafi szerepét: vissza-
admodj magukat a régi nagy alkotmány-
péd feladatok idejébe. Csiklandja az inyü-
ket az eltemetett követküldési lakomák finom
flata. Elégedetlenkednek azzal, hogy egyszer-
re közigazgatási orgánusok csupán.

Vissza akarják hódítani az ősi és a korszel-
lem szerint átalakult politikai és társadalmi
bástyákat. Valóságos inszurrekcióban vannak,
Magyarország a megyei tekintetes urak láza-
dását éli.

A nagy ellenfél Móricz Zsigmond, a hon-
áruló.

Aki hiába írt 50 nagyszerű kötetet a magyar
életéről és a magyar életért, — egyetlen félre-
magyarázható mondata elég ahhoz, hogy a me-
gyei közszelem tüzet kiáltson és száműzést
emlegetsen.

Ha nem lenne oly nevetséges látvány, ak-
kor sirni lehetne azon, hogy a nemzet nevé-
ben, de annak felhatalmazása nélkül, milyen
péres erőszakkal igyekeznek kikényszeríteni
egy kivételes magyar osztracizmusát.

Mint ismeretes, a tragikomikus hazaárulási
per Hegedüs Lóránt és Négyessy László iro-
dalmi vitájából indult ki. E vitához hozzá-
szólt Móricz Zsigmond is. A hozzászólásnak
egy kevésbé szerencsés megfogalmazott,
de jóhiszeműséggel még csak félre sem ma-
gyarázható mondataért Pekár Gyula haza-
árulási pádat emelt Móricz ellen.

Pekár pádjával, melyet nyilván hivatalos
megnyilatkozásnak velt, azonosította magát
Zemplén-megye törvényszéke is, mely
„megbélyegzte” Móriczot és átiratot küldött
az összes megyéknek, hogy foglaljanak ha-
sonlóképpen állást. Borsód-megye tegnap fog-
lalkozott az átirattal s a felette való döntést
elnapolta. Ma viszont Csongrád kisgyűlése
elérte az indítóanyag. Ime, a tárgyalás egy
részlete:

Referens: Ismerteti Négyessy és Móricz vi-
táját. Négyessy álláspontját a honfibuhoz ha-
sonlítja. „Múltatja” Móricz álláspontját.

Farkas Béla főispán: Örület!
Mátéffy tanácsos: Ezért csapták ki Móri-
cot a Kiszalud-társaságból.

Referens: Javaslom, hogy Csongrád csatlakoz-
koddék Móricz megbélyegzéséhez.

Cicatricis Lajos, csongrádi főrend: A nem-
zeti szellem letörését szolgáló irányzat egyik
jelensége Móricz Zsigmond.

Veszer, megyei főügyész: A Móriczok!
Cicatricis: Nekem nemcsak Móricz ellen van
kifogásom, hanem az ellen a mérgezett kut
ellen is, melyből a híveleji intelligencia él.

Végül hosszas vita után a többség állásfoglalás
Cicatricis a következő mondatban
domborítja ki:
— Ki vele a Parnasszusról is! Kutyakor-
báccsal!

Ebben a többség megnyugodott, kimondot-
ta, hogy a „megbélyegző” átiratot helyesnek
tartja és két nap múltán pártolólágg terjeszti
a törvényszék elé.

Inszurrekció 1931-ben, kutyakorbáccsal, Mó-
riczcal és közönséges „Móricok”-kal.

Ez a szellem kissé távol esik attól, mely
egyor az alkotmány védelmében uralkodók-
nak állott ellen.

Mit mond Móricz Zsigmond?

Egyébként Móricz Zsigmond ma a kövteke-
ző önérzetes, nemes és mégis loyális nyilatko-
zat juttatta el a B. L. budapesti szerkesztő-
ségéhez:

— Ötszáz fronton nem harcolhatok, de az
eszmék millió és millió fronton harcolnak,
mert azon egyenként és egyenként érintik
a szíveket és az elméket. Én nem indítottam
politikai harcot, hanem irodalmi. Erre ne-
kem, úgy véltem, jogot ad ötvennél több
munkám, amit az utolsó huszonöt évben írtam
s amelyeket soha senki sem támadott meg.

— Miről van itt szó tulajdonképpen? Mert
minél többen szólnak hozzá, annál zavaros-
sabb és átláthatatlanabb a dolog, már Csong-
rád vármegye kisgyűlésén olyanokat adnak
a számba, hogy azért valóban ki kellene ver-
ni a magyar Parnasszusról.

— Ugy látjuk, mégis én vagyok az oka en-
nek a sok zűrzavarnak, mert valószínűleg
rosszul fejeztem ki magamat, ha ennyire nem
lehetett megérteni, mit akarok mondani. Nem
ragaszkodom makacsul ahhoz, hogy jó író

vagyok, tehát csak jól tudom megírni gondo-
lataimat, s ha egyszer valamit leírtam, az a
legtökéletesebb kifejezése véleményemnek. Én
lelkiesíteni akartam a magyarságot, feltűzteni
egy szebb és jobb munkára az ifjúságot. Én
magyar szívvvel és magyar tüzzel írtam s azt
vártam, hogy úgy fogadják, amit mondtam,
ahogy azt én éreztem.

— Én bocsánatot kérek a nemzettől, boldo-
gan és teljes szívvvel, ha akaratlan nemes érzü-
letüket bántottam meg. Ha fájdalmat, vagy
sérelmet okoztam. Öszintén sajnálom s ugyan-
gyú fájt nekem, mint azoknak, akik e téves
okokból származott fájdalmat érezték.

— Azonban ugyanugy elvárom mindenki-
től, aki személyes hiúság, vagy politikai célok
miatt támadott meg, s nem hajlandó belátni,
hogy távol áll tőlem minden nemtelen szán-
dék, amivel meggyanúsítottak, hogy ők is bo-
csánatot kérjenek tőlem.

— Mi az hát, amit én a magyarságról hi-
szek és vallok?

— Én a magyarságot szívetnek tekintem az
emberiség óceánjában. Egy testvértelen szí-

Az osztrák-német vámuniót tárgyalja a szombaton összeülő kisanlant-konferencia

Bukarest, április 29.

Szombaton, május 2-án, veszi kezdetét Bukarestben a kisanlant-konferencia.
A konferencia programján elsősorban a német-osztrák vámunió, Briand
ellentérvete és a Magyarországhoz való közeledés kérdése szerepel.
Csehszlovákiát Benes, jugoszláviát Marinkovics külügyminiszterek képvisel-
lik, akik már valószínűleg pénteken Bukarestbe érkeznek.

Vizsgálat folyik egy volt pénzügyi államtitkár ellen

A házkutatás során 22 millió lej készpénzt találtak az exállamtitkárnál

Bukarest, április 29.

Bukarestben kormánykörökben három
napja kering az a hír, hogy a pénzügy-
minisztériumnak egy volt magasrangú
főtisztviselőjét, akinek politikai jellegű
állása volt és aki nemrégiben távozott
csak a minisztériumból, — már ma nagy
holnap le fogják tartóztatni és vizsgálati
fogságba helyezni.

A szóbanforgó volt államtitkár ellen
az a vád, hogy különböző visszaéléseket
követett el, többek között egy, több mint
100 millió adóhárság ügyét eltussolta és
az aktákat elcsúszasztotta. A visszaélése-

Csunya játék a háború erdélyi rokkantjaival

A beszarábiaiak vették hasznát az erdélyi rokkantak akciójának

Küldöttség kereste fel a miniszterelnököt: miért sikkádt el az erdélyi invalidusok léligkész nyugdíjtörvénye?

Bukarest, április 29.

A B. L. már többször is írt arról a tör-
vényről, mely az erdélyi hadirokkantak
helyzetén lett volna hivatva segíteni. Ez
a törvény azonban, amelyet tíz esztendő
óta annyi sok reményiséggel vártak a ha-
dirokkantak, a parlamenti ülészak utol-
só órájában elakadt a gyorsalpaló tör-
vényhozó masina kerekéi között.

Ma délelőtt az erdélyi invalidusok és
hadiözvegyek

háromtagú delegációja kereste fel Jor-
ga miniszterelnököt.

Kisslinger invalidus kapitány, Horváth
invalidus főhadnagy és özv. Ardealné
voltak a delegáció tagjai. A delegáció
részletesen kidolgozott memorandumot
nyújtott át Jorga miniszterelnöknek és a
memorandumban rámutattak arra a si-
ralmas helyzetre, amelyben az erdélyi
invalidusok már tíz esztendő óta szen-
vednek. A nyugdíjuk hétszerte keve-
sebb, mint a regáti sorstársaiké, még
mindig rengetegen vannak Erdélyben az
osztrák-magyar hadsereg volt tagjai, a
kik nem kapnak nyugdíjat az államtól,

getnek, amely senkre nem számíthat a keret
földön, csak önmagára. Hogy ezer éven át
fenn tudott maradni és meg tudott élni eze-
ken az áldott rónákon, azt a magyar öserő-
nek tulajdonítom. S azonfelül az Isten kivé-
teles szeretetének, mert osztozom a régi köl-
tők hitében, hogy a magyarságnak van egy
külön Istene, a magyar Isten, aki bennünket
kivételes szeretettel véd és oltalmaz.

— Ami pedig a cseh kultúrát illeti, én ezt
a kultúrát nem ismerem, arról sem közvetve,
sem közvetlenül soha egy szót sem mondtam.
Én arról beszéltem s azt fenntartom, hogy a
mi fiaink odaát, a trianoni határokon túl, is
olyan nagy magyar faji öntudatot, olyan ma-
gas célkitűzésű magyar kultúrát művelnek,
hogy, mikor azt láttam, elhatároztam, hogy
közölni fogom tapasztalataimat a mi itthoni
ifjúságunkkal, hogy nekik is azon az uton
kell haladniuk.

— Nekik is reápolitikát kell művelniük.
Nekik is abból kell kiindulniuk, hogy megis-
merjék a népet és szociális megújodást hoz-
zanak. Egy új magyar szellemiséget kell te-
remteni, amely egygyé kovácsolja a népet, a
magas intelligenciával. A magyarság nem
egészülhet ki magát a világ sikjain, ezért csak
egy út van a jövő szolgálataiban, a nemzetet
egész mélységében kultúrára és testvériségre
szervezni.

— Új célokra, új munkára, új lélekre van
szükség, ha ezt a szétroncsolt, tönkretett or-
szágot s ezt a nemzetet új ezredékekre akar-
juk megépíteni.

— Én az építő magyarság lobogóját tartom,
arra esküszöm s az alá óhajtom gyűjteni a
teljes és korlátokkal s társadalmi gátlásokkal
szét nem szakított magyarságot.

— Minden cikkemben ezt írom, ezt hirde-
tem, mert ezt hiszem és vallom.

(—)

Sz. 2128

FALNEDVESSÉGET
tökéletesen, gyorsan és biztosan csak a
„BUER“
vegianyaggal távolíthat el. — Minden
dobozhoz használati utasítás mellékel-
ve. — Kapható minden szakma üzletben.

Az erdélyi invalidusok sorsáról intéz-
kedő törvényjavaslat pedig még máig
is ott fekszik valahol a szenátus irat-
tárában.

Jorga miniszterelnök, aki nagy figye-
lemmel hallgatta végig a küldöttség elő-
terjesztését, ígéretet tett, hogy a kérésü-
ket jóakarattal fogja kezelni.

A miniszterelnök egyúttal utasítást
adott Brandsch kisebbségi államtitkár-
nak, hogy az erdély hadirokkantak hely-
zetéről részletes jelentést tegyen neki,
keresse ki a kamarától megszavazott és
a szenátus irattárában elsikkadt tör-
vényjavaslatot, mert az összes adatok
birtokában véglegesen dönteni akar az
ügyben.

Erdélyben 5.100 hektáron termelnek cukorrépát

Bukarest, április 29.

Hotelig tartó tárgyalások után tegnap
aláírták azt az egyezményt, amely a cu-
korgyárak és a cukorrépatermelés között
szabályozza a cukorrépatermelést.

Az egyezmény szerint ebben az évben
Romániában összesen 15.800 hektár terü-
leten fognak cukorrépát termelni, amely-
ből 5100 hektár Erdélyre esik. A botfa-
lusi cukorgyár és az érdekeltségéhez tar-
tozó marosvásárhelyi cukorgyár 3500, az
aradi cukorgyár pedig 1500 hektáron ter-
melt cukorrépát tartozik átvenni az 1931
—32 évi kampányban.

Politikai harc támadt Körten kivégzése körül

Berlin, április 29.

A halálraítelt düsseldorfi tömeggyilkos ki-
végzése körül támadt vita heves politikai
küzdelemmé változott. A baloldali pártok azt
követelik, hogy a porosz kormány ebben az
esetben is feltétlenül tartson ki az egy év előtt
hozott határozata mellett, amely szerint több
halálos ítéletet nem hajtathat végre,

ezzel szemben a jobboldali pártok és lap-
jaik szenvedélyes hangon követelik a ha-
lálós ítélet végrehajtását.

A jobboldali pártok jól tudják, hogy a kér-
dés kiélezésével kényelmetlen helyzetbe hoz-
zák a porosz kormányt, mert, ha a szociál-
demokraták éppen ebben a krass esetben
akarnak bizonyítani, hogy milyen komo-
lyan veszik a halálos ítéletek végrehajtási el-
leni küzdelmet, akkor ellentétbe kerülnek a
centrummal, amely sajtójában a halálos íté-
let végrehajtása mellett foglalt állást. Porosz-
ország igazságügyminisztere, Schmidt, cen-
trum párti politikus, aki tehát elsősorban vi-
seli a felelősséget a döntésért.

Hat havi fogházra ítélték Ileasa Vasile volt brassói rendőrtisztet

Déva, április 29.

A dévai törvényszék tegnap hozott ítéletet
Ileasa Vasile, volt algyógyi agronom bünpö-
rében. Ileasa Vasile agronomi állását arra
használta fel, hogy kisczardákat és középbi-
rtokosokat egyaránt megzsaroljon a földre-
form végrehajtása során. Ügyfeleitől 1000—
30.000 lejes összegetek vett fel és a kicsalt
pénzösszegek ellenében arra tett ígéretet,
hogy a kényszerbérlet után kiosztott földet
továbbra is meghagyja a gazdák birto-
kában, vagy pedig mentesíti a régi birtokosok
földjét a kisajátítás alól. Bár Ileasa apja az
ügyfelek kárát legnagyobb részben megtéri-
tette, a bíróság mégis ítéletet hozott, a hiva-
talos hatalmával súlyosan visszaélő agronom
fölött és hat havi fogházzal és 1000 lej pénz-
büntetéssel sújtotta. Ileasa Vasile az ítélet ki-
hirdetése után enyhítésért, az ügyész pedig a
büntetés súlyosbításáért jelentett be felebbe-
zést.

Ileasa agronom a visszaélések elkövetése
után bucsut mondott Algyógyának és a bras-
sói rendőrségen kapott állást, mint szubkomi-
szár. Jelenleg azonban nem teljesít itten sem
szolgálatot, mert a belügyminisztérium elren-
delte állásától való felfüggesztését.

Ne kísérletezzon
egészségével.
Kérjen Ön is
kimondottan
eredeti
»OLLA«
óvszert, mely megóvja egészségét.

„OLLA“
GUM .7

Tilea volt államtitkár furcsa tánca a Jorga-kormány husos-fazeka körül

Lázár Illés dr. szenzációs nyilatkozata a karlista-mozgalom hőskoráról — Tilea viselkedése komoly ügy a nemzeti parasztpártban

Bukarest, április 29.

A nemzeti parasztpárt Bukarestben időző vezető emberei között valósággal kínos megdöbbenést keltett az a különös tojástánc, amely néhány nap óta Tilea, a volt miniszterelnökségi államtitkár Jorga — illetve helyesebben: a Jorga-kormány husosfazeka — körül lejött. Az ügy előzményeit röviden az alábbiakban foglalhatjuk össze:

A nemzeti parasztpárt kolozsvári hivatalos lapja a Patria, nap-nap után éles cikkekben támadta a Jorga-kormányt. — Mindenki tisztában volt azzal, hogy a borotvaéles pennával, vitriolos gunynyal megírt cikkek szerzője: maga Vajda volt belügyminiszter.

Amikor már az ötödik ilyen éles, Jorga-ellenes cikk megjelent a Patriában, Tilea volt miniszterelnökségi államtitkár bukaresti keltezéssel egy cikket küldött be a Patriának, melyben tiltakozik a Patriában megjelent Jorgát támadó cikkek ellen. Tévedés a Patriának az az állítása, mintha Jorga miniszterelnökségi kinevezése előre elkészített dolog lett volna — írja Tilea. — A király mindent megpróbált, hogy egyezséget hozzon létre a pártok között és amikor ez épen a pártok magatartása miatt nem sikerült, csak akkor nevezte ki az „apostoli” Jorgát.

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapjának szerkesztősége egyszerűen a papírkosárba dobta Tilea cikkét. Hiszen nehezen is vehetett volna elképzelni, hogy

a párt hivatalos lapjában megjelenhessek egy cikk, mely dezavualja magát a lapot, és a párt vezetőit, elsősorban Maniut és Vajdát.

Amikor Tilea látta, hogy a Patria nem adja le a cikkét, beküldte a Chemarista egyesület hivatalos lapjához, ahol a cikk tényleg meg is jelent. A cikk megjelenése után Jorga táviratilag gratulált Tileának a „gyönyörű” cikkért és táviratilag felajánlotta Tileának a miniszterelnökségi államtitkári állást.

A KECSKE ÉS A KAPOSZTA REGÉJE...

Tilea eddigi magatartásának eddig tisztára az a látszata van, mintha Tilea azért jelentette volna meg ezt a cikket, hogy — könnyen és kényelmesen el helyezkedhessék Jorga mellett. De Tilea ugyilátszik még nem döntött Jorga ajánlata felett. Tisztában van azzal, hogy ha elfoglalja Jorga mellett az államtitkári állást, ugyanugy fog járni, mint Manoi-lescu kereskedelmi miniszter, akit mint ismeretes, kizártak a nemzeti parasztpártból. Jorgának azonban annyira megtetszett Tilea cikke, hogy

hajlandó koncesziókat is tenni, csak-hogy Tilea, a Chemarista vezért maga mellé csábíthassa.

Ha Tilea, az államtitkári állást, mivel ennek politikai színezete van, pártja miatt nem vállalná, Jorga hajlandó kiirítenni részére a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöki állását. Ezzel Tilea visszamehetne a miniszterelnökségi irodájába és ugyanazt a hatáskört tölthetné, mint a Mironescu kormány alatt. A különbség csupán annyi volna, hogy ezentúl nem államtitkárnak, hanem vezérigazgatónak neveznék.

És, ugyilátszik, Tileában sok hajlandóság van arra nézve, hogy ezt az ajánlatot elfogadja. Ez egy olyan megoldás volna, ahol a kecske is jóllakik és a kaposzta is megmarad. A nemzeti parasztpárt hivatalosan nem tiltakozhatik az ellen, hogy Tilea nem-politikai állást vállaljon, viszont Tilea is elérte a szíve-vágyát: ott ülhet a Jorga-kormány husosfazeka körül.

Nemzeti parasztpárti körökben óriási idegességgel várják a Tilea-ügy fejleményeit, nemcsupán Tilea személye miatt, hanem — mert a mostani veszített csata után a régi párhívek egymásután hagyják el a nemzeti parasztpárt zászlaját.

Tilea nyílt pálfordulása után bizonyosan rengeteg sokan válnának ki a nemzeti parasztpártból és helyezkednének el a Jorga párt keretei között.

LAZÁR ILLÉS NYILATKOZIK

Hogy milyen a hangulat a nemzeti parasztpártban, erre nézve nagyon jellemző az a nyilatkozat, melyet a nemzeti parasztpárt fiatal gárdájának egyik markáns tagja, Ilie Lázár dr. tett nekünk:

— Nem hiszem, hogy Tileában annyira hiányozna a politikai előérzet, hogy most elhagyná a nemzeti-parasztpártot. Nem tudom elhinni, hogy éppen Tilea fordítana hátat a nemzeti parasztpárt zászlajának, aki egyik vezére a Chemarista nemzeti parasztpárti fiatalágnak. A Chemaristák egyesülése akkor alakult meg, amikor Goldissal az élén néhány

erdélyi politikus otthagyta a nemzeti-pártot és beiratkozott a kormányra került Averescu pártba. Mi „fripturistáknak”, a husosfazek körül ólálkodóknak neveztük őket. És tudja, hogy büntettük meg Goldist a fripturizmusért? Egész Erdélyben senki sem állott vele szóba, senki nem beszélt vele.

Tileának tisztában kell lenni azzal, hogy két hét múlva rajta is bekövetkezik ez a sors.

Tilea ma a chemaristáknak egyik elnöke. A Chemarista egyesülés pedig Vajda kolozsvári lakásán alakult meg. Vajda idősebbik fia, Vajda Mirceaé volt az eszme. És Tilea, aki Maniu és Vajda politikai neveltje és aki a nemzeti parasztpárt két vezérének köszönhet mindent, egyedül neki köszönheti, hogy azaz lett, ami ma. Vajda volt belügyminiszter küldte ki még annakidején Londonba követségi titkárnak és ugyancsak Vajda volt az, aki állítólag Mironescunak figyelmébe ajánlotta Tileát. Így lett ő miniszterelnökségi államtitkár. Ezek után igazán nem tudom elhinni, hogy Ti-

(Minden jog tenntartva.)

(66-ik közlemény)

Mindezek után pedig erőt vert az a hit, hogy uri csalafintaságok sorozata pergett le. Megkísértették az embereket, aki gyöngének bizonyult, elvette büntetését. De szívük is volt, mert adtak.

De miért éppen annak a tizenharcnak? És miért éppen annak a három rokkanak?

Izsonyu versengés indult meg a földért, kisemizetteknek érezték magukat, utól akarták érni azokat, akiknek jutott. S a három telepes rokkant megkettőzte a gyűlölséget a teleptelenek ellen.

Osszekavarodtak a dolgok, fogalmak, értékek, vélemények. Mindenkit hibáztattak, kárhoztattak, örültek a tanító balsorsának is. Gyorsan peregetek az évek, teljesen elpenztelenedtek, betegen és kétségbeesetten sóvárogtak pénz után.

—Négy csalággya van a tanítónak?... Lesz köcségl?... — Lesz...

—Tán doktort is hoznak? —Ugy hallik....

—A fene ette volna meg a bőruket... Kirte valaki?

Ezerkilencszázhuszonhárom volt. Tul voltak már kilenc esztendőn. A Mózi besüppedt orrán kiütköztek a rozsdafoltok, viharos gesztusokkal nyűtte a vonót a nagyvendégelőben, mint egy falusi Mozart.

Karambolásztak, hatvanhatost játszottak s vegyest itták a rumot és a rizlinget.

V.

Már kora reggel óta felháborodott és ingerült volt. Ugyanis amikor kibújt az ágyából és kitapogatózott a konyhába, a mosdótálat nem találta a helyén előkészítve.

Ez ugyan jelentéktelen dolognak tetszett, mégis jogos indok volt arra, hogy elöntse az indulat és ur legyen rajta a keserűség. Ha most először fordult volna elő, vagy másodszor, vagy tizedszer,

akkor nem szólna semmit. De legalább századszor történik. Nincs kétség benne, hogy szándékos rosszakaratról van szó.

Csak azért, hogy megsejtsen.

Persze, a rendes ember meg sem értheti a sérelmet. Végre is, ha a mosdótál nincs a helyén, akkor megkeresem, hogy hol van. A másik szobában, a kamarában, vagy a tornácra. Az asztal alatt, vagy a padkán. Vagy a falon lóg a rézüst helyén.

De őneki végig kell matatnia az egész lakást. Órahosszat tapogatózik konok és dühös megaláztatással. S ha megtalálja, nincs törülköző. Se szappan.

Néha kikényszerül a kúthoz, vizet húz fel, a cseberből önt a kezére, úgy mosakodik a fagyban. Leönti magát, tiszta piszok lesz a ruhája. Tele fröcskölődik sárral, megfogja a vályu vasalásának a rozsdája. Ugy néz ki, mintha a hid alatt töltötte volna az éjszakát.

Pedig hányszor kérte, követelte, hogy tartsanak mindent ugyanazon a helyen. A rend és a megszokottság az ő szeme. Hogy tudja, ha ezt az alsó fiókot kinyitom, itt lelem a vonalzót, a papírt és a ceruzát. Ha a felsőt, ott a ruhakefét, a törülközőt, és az ollót. Belül az ingek és a zablaválók. A kamarában a felső polcon a kenyér, Középen a tej.

Visszament a szobába és leült az ágy szélére. A párnák között egészségesen szuszogott a fia. Végigsimogatta az arcát.

— Péter! — mondotta — Kelj fel... — Nyóc lesz már. Elkésem...

Neki ugyan édes mindegy volt, hogy reggeli nyolc van-e, vagy éjszakai tizenkettő. Részére éjfél jelentett a legnagyobb napfény is. Ennek ellenére pontosan tudta mindig, hány óra. Hallása, mely házfalakon és távolságokon keresztül finomabban és erősebben fogta fel a hangokat, mint ahogy az éhes ordas kiszagolja az illatokat, számon tartotta a falu zörejeit. E mások részére felfoghatatlan zörejek szerint osztotta be a napot. A bezárt szobában is meghallotta, amikor a ló feltápáskodott az alomról. Háromnegyed öt. A Nagy-utca végéről a fürlebe tetszett neki a kondás első káromkodása. Minden házban, az udvarban és az istállónak, az iskolának és a parókának, a községházának, az ébredő emberiségnek külön-külön hangja volt.

Mindezeket megérezte és megítélte róluk, hány óra lehet.

— Péter... elkésem...

A gyerek feltápáskodott az ágyról. — Nézzd csak fiam, hova tette anyád a tálat?

— Ott van a szekrény tetején.

—No vedd le...

Szívét vastagon előntötte a keserűség.

lea követni merészelné a Goldis-féle példát.

— Ami pedig Tilea cikkét illeti, ami a Chemaristában jelent meg, ehhez is volna néhány hozzáfűznivalóm — folytatta nyilatkozatát dr. Ilie Lázár. — Nincs szükségünk arra, hogy Tilea adjon nekünk leckét a királyhűségről. Mindenki meg lehet győződve a nemzeti parasztpárt dinasztikus és lojális érzéseiről. Mi a nemzeti parasztpárt fiatal tagjai, már hónapokkal a restauráció előtt a zsebünkben hordtuk az akkor még száműzetésben élő Károly király képét...

Dr. Ilie Lázár a tárcájába nyúl és kivesszi Károly király képét és aztán így folytatja:

— Amerre jártunk, mindenütt ezt a képet mutattuk meg a parasztoknak és országszerte terjesztettük a karlizmust, annak az irtó hadjáratnak ellenére, amit Duca és Goga ellenünk, a karlisták ellen indítottak. Leucuta bántási képviselő csináltatta ezeket a fényképeket Kolozsváron és osztotta szét a nemzeti parasztpárt fiatal tagjai között. Tilea részéről igazán nem vártuk, hogy ő adjon most leckét nekünk a király iránti lojalitásról.

— Maniu és Vajda tudott az Önök akciójáról? — kérdeztük a nemzeti parasztpárti képviselőt.

— Maniuért és Vajdáért minden áldozatra készek voltunk és vagyunk. Megvoltunk győződve arról, hogy a vezérünk is helyeslik álláspontunkat... Igenis mi készítettük elő Erdélyt, hogy méltó fogadassuk a hazatérő királyt...

A fenti nyilatkozat mindennél világosabban jelzi, hogy a Tilea-kérdés még komoly bonyodalmakat fog okozni a nemzeti parasztpárt kebelében.

Feltette a szekrény tetejére, eldugta előle, csak azért, hogy ingeritse. Ellensége neki ez az asszony.

Már régen itt hagyott volna mindent, ráült volna öreg anyja nyakára, vagy elment volna koldulni, ha nem tartotta volna vissza a gyereke.

— Huzzad oda fiam a széket és vedd le...

A kemence mellől felemelte a vizes csebert és teletöltötte a tálat a fia részére. A szőgről leakasztotta a törülközőt, pohárban szájvizet készített elő. A tűzhelyen ott melegedett a kávé. Kitöltötte egy csészebe, kenyeret vágott.

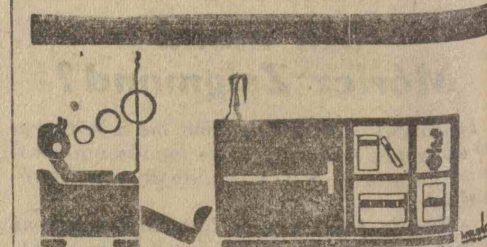
— Az irkát, ceruzát nem feledejtéthon?... Istén álgyon...

Ugy gondoskodott a gyerekről, mint egy anya. Előntötte a tuláradó, rajongó szeretet a fia iránt. Naponta egyszer végigsimogatta, végigtapogatta, kívülről tudta minden vonáskáját, formáját, phéinek hajlatát. Számontartotta a változásokat, érezte, ha egy kicsit megpuccosodott és remegett, ha lefogott. A tapintások nyomán pontosan kialakult előtte a fia képe. Ha valami puha anyagot adott volna neki, hibátlanul és könnyedén kiformálta volna a gyerek szobrát, még az utolsó hajszálnak is meg lett volna a maga helye.

Most, hogy elment, a magány kínos érzése nehezítette rája. Örök sötétbe merült sorsának ez a fiú volt egyetlen édes zamata, enyhülése, pihenése. Ez volt az egyetlen, aki ragaszkodott hozzá, átölelte, megértette, beszélgetett vele, tehernek nem érezte.

Egyébként a helyzet tarthatatlan.

Pedig mindent megtett, hogy senki ne kinlódjon miatta, senkise érezze nyűgnek az ő tragédiáját. Nem volt követelődző, hangos vagy rosszkedvű. Nem szolgáltatta ki magát, nem panaszkodott, nem voltak igényei. Amilyen mértékben érezte, hogy az embereknek nehéz a vele való találkozás, vagy beszélgetés olyan mértékben húzódtott vissza, lett hallgatagabbá és jelentéktelenebbé. Ugy élt a saját házában, mint a kutya. Meghúzódott a vacokban. Ha valami bántotta nyelt egyet.

SZEKELY & RETI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. I.

MAROSVÁSÁRHELY
NAGYSZEBEN, BRASSÓ-I FIOKJAI
LESZÁLLÍTOTT GYÁRI ÁRON
AJÁNLJÁK
A MODERN BUTORGYÁRTÁS
REMEKEIT

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTEL MELLETT IS.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ
BRASSO

Szerdán fut utoljára

„A császár szerelme”

című szenzációs filmujdonság.

Csőtörtőktől RAMON NOVARRO első beszélőfilmje

„A tüzesvér”

lesz vetítve, Ramon Novarro ebben a filmben felülmutja minden eddigi alakításait

Vissza jön a

„Rajna virága” (LINDENWIRTIN)

Poposoiu és Scutasiu

Két adóbasa vig élete a deportálólhelyen

A vizsgálai eredménye: — előléptetés!

Tasnád, április 29.

Röviden jelentettük már, hogy Tasnád és környékének adófizető polgárait hónapok óta rettegetésben tartja két tisztviselő, névszerint egy Poposoiu nevű adóellenőr s egy Scutasiu nevű adóhivatali főnök, akiket a regátról helyeztek át Tasnádra, mintán az egyikük ellen ott fegyelmi eljárás folyt. Ezuttal a felettes hatóságok tehát ismét — mint már nem egyszer — deportáló-helynek tekintették Erdélyt...

Áthelyezésük után nemsokára érvényesítették is a kiküldött tisztviselők azt a felfogásukat, hogy a csatolt terület az „aféle gyarmat”, mely arra jó, hogy az ottlakókat kiszípolozzák, aztán, jól megszédve magukat, visszatérjenek korábbi állomáshelyükre, esetleg nyugalmába vonuljanak...

Érszölösi zsákmány: 13,500 lei

Különösen Scutasiu adófőnök gondolkozott és cselekedett így, míg Poposoiu inkább csak csendes társa volt, aki a főnök „üzleteinél” asszisztált. Az első „dícső” tett, amivel Scutasiu ur a „retteget” jelzőt kiérdemelte, az volt, hogy egy szerencsétlen, szegény kis községben, Érszölösön, — szacharin után kutatót. Ez a kis szilágysági falu jó messze van a magasabb közigazgatástól, itt nyugodtan „dolgozhatott” Scutasiu ur. Az érszölösiek sohasem tudták, hogy szacharin is van a házukban, — a „leleményes” adófőnök azonban bűvész volt és — talált. Még pedig majdnem minden házban. A többi — az már ment a megszokott uton: jegyzőkönyvezés, súlyos büntetés kiszabása, — aztán... az egyezkedés. Hogy nézze öregem, láthatja, mennyibe fog magának ez a kis dolog kerülni. Még le is csukhatják. De ha fizet 10000 vagy 5000 lejt, (aszerint, mennyi nézett ki az áldozatból) akkor ezt a jegyzőkönyvet itt, lássa, eltépelem — és a dolog el van intézve.

Az emberek nem akarnak kellemetlenséget, — ide-oda való meghurcoltatást, még akkor sem, ha igazuk van. Ez pszichologia — hogy a hatóságokat, ha lehet, kerüli az ember. Scutasiu ur tehát egyetlen ilyen „kiszállásból” 13,500 lejt hozott haza a kis Érszölösről...

Tasnád: — jejenként 20 lei

Tasnád — külön jövedelem. Itt ilyen feltűnő és átlátszó módon nem lehetett „operálni” — a városiakat nem lehetett úgy „szédíteni”, mint a hiszékeny falusiakat. Így tehát Scutasiu ur látszólag hivatalos „formát” talált arra, hogy illegálisan pénzt szedjen ki az emberek zsebéből. Az adóbevallásnál a jogos illetékeken felül mindenkitől még külön taxát szedett. Könnyen ki lehet számítani, hogy a több ezerre rugó tasnádi adófizetőnél ez se megvetendő jövedelem...

Közben természetesen a „jau vidéket” sem hanyagolta el. Sőt: tökéletesítette kirándulásait, kényelmesebb és gyorsabbá tette. Ugyanis a „kiszállások” költséggel jártak és, bár volt belőlük elég jövedelme, — mégis, gondolta, mit fizessen én a kocsi? Fizessék azt is a „palik”.

Kiforgatja Jónás Ignác fuvarosi

Ráírt tehát az érszakácsi jegyzőre, (ez egy másik szerencsétlen község) hogy hajtsa be neki az ottlakó Jónás Ignác fuvaros szekerét és két prima lovát, — és a zsidónak mondja azt, hogy az apja az öreg Jónás, aki egyébként teljesen külön háztartásban él, hátrálékban van az adóval, tehát lefoglalja a fia szekerét, meg az állatokat. A jegyző el is szedte a lovakat, meg a szekeret, hiába mondta Jónás, hogy az apja — az az apja, meg az amugyis tüzvézskárosult, aki az adója elengedését, vagy legalább is haladékot kért. Nem használt semmi, a szekeret a lovakkal behajtották Tasnádra, Scutasiu ur udvarára. Néhány nap múlva Jónás bement Tasnádra, ekkor pedig Scutasiu azzal állt elő, hogy rendben van, visszaadja a lovakat, meg a szekeret, de amiért három napig nála volt, fizessen tartásdíj címen 3150 lejt. Jónás nem volt hajlandó fizetni, hiszen ő nem kérte, hogy az adófőnök ur tartsa a lovait.

Lovak és szekér nélkül megállt Jónás Ignác egész mestersége, — nem tudott fuvarozni. Kétségbeesésében néhány ve-

leérző barátjával együtt erőszakkal próbálta meg Scutasiu ur udvaráról a lovakat és a szekeret elhajítani, — de nem sikerült. Scutasiu, a felesége és egy sógora éjszakai alsóruhákban revolverrel vették fel a harcot a lovak jogogazdája ellen, aki ezuttal is kénytelen volt lovak és szekere nélkül visszamenni Érszakácsra.

A következő nap Scutasiu elárvereztette a lovakat és a szekeret. Barátell összegért... és természetesen jót maga vette meg.

A Daily Herald szerint

Románia szakítani akar Franciaországgal

és új külpolitikai orientációt keres

A francia diplomácia rendkívüli aggodalommal figyel Bukarest felé

London, április 29.

A Daily Herald tegnapi száma párisi jelentések és értesülések alapján rendkívül szenzációs, de éppen olyan nem valószínűnek látszó cikket közöl az európai politikában rövidesen várható érdekességek soráról.

Arról ad számot a tekintélyes angol lap, hogy

a francia főváros diplomáciai körében rendkívül nagy aggodalommal és izgalommal figyelnek Románia felé.

Az izgalom oka a Daily Herald szerint II. Károly király új koncepciója külpolitikai programja, amely ha megvalósul, a francia világpolitika egész stratégiai felépítettsége felborulhat.

A francia diplomácia ugyanis arról értesült volna, hogy az uralkodó új irányt akar adni Románia külpolitikájának, amikor fel akarja szabadítani az országát a francia diplomácia befolyása alól

Prónay bárót kinos botrányokozás miatt letartóztatták

A híres lajvédő vezér nem respektálta a törvényszék parancsát

Budapest, április 29.

Határtalanul kinos dilemma elé állította Prónay Pál báró, az ismert fajvédő vezér a budapesti törvényszéket és rendőrfőkapitányságot. Tegnap, kedden tartották meg a főtárgyalást a magyar főváros politikai körében igen jól ismert Prónay-Anzenberger párban. Eppen itéletki hirdetésre került a bíróság, amikor Prónay hirtelen felugrott helyéről s védőjével, Daróczy János dr. ügyvéddel együtt kirohant a törvényszék tárgyaló terméből Körülbelül fél óra múlva visszatért, heves szóváltásba keveredett Schadt elnökkel s néhány percnyi heves vita után kipirult arccal újból faképpel hagyta a bíróságot. Schadt elnök erre rövid tanácskozás után kiadta a rendeletet, hogy Prónay Pál bárót tartóztassák le és úgy állítsák elő a törvényszékben, hogy a bíróság az ő jelenlétében hirdethesse ki az ítéletet.

Az afférnak kinos következményei lettek. Prónay este 7 órakor tért haza a lakására, amelynek ajtajában már két detektív várt. A fajvédő vezér így szólt hozzájuk, amikor az ügyészség elővezetési parancsát felmutatták:

— Egy pillanatra várjanak rám az urak, amíg átöltözködöm.

A lakása ajtaját azonban belülről bezárta és akkor kiszólt a detektíveknek: — Pardon. Meggondoltam a dolgot és nem megyek önökkel.

A detektívek erre utasításért a főkapitányságra telefonáltak, onnan pedig három detektívet küldtek ki még a lakás szemmelátására. Ezzel egyidejűleg megindult a kétségbeesett tanácskozás a rendőrfőkapitányság és az ügyészség között arról, hogy Prónay letartóztatását és elővezetését milyen törvényes alapon hajtsák végre.

A Prónay lakását egész éjjel detektívek figyelték. Az esti órákban a főkapitányságon újabb értekezlet volt, amelyen részt vett maga Bezzeg-Huszágh főkapitány, Andráka helyettes főkapitány, Sztrache Gusztáv dr. főügyész, továbbá a belügyminisztérium és igazságügyminisztérium egy-egy kiküldöttje. Az értekezlet úgy döntött, hogy a bíróság döntésének még az éjszaka folyamán érvényt szerezzenek s ezért az őrizetet megerősítették a Szentkirály-utca 28 számú ház környékén.

Elég volt ennyi is Scutasiu ur portréjából. Az már igazán „jelentéktelen” kis mellékkörülmény, hogy például egy reggel beállított a zsidó templom udvarán lakó Teszler Adolf hitközségi alkalmazottnak és csak úgy, minden ok nélkül, — kis lakását felforgatta.

Scutasiu és csendes társa, Poposoiu ellen halomba gyűl már a büntetőparagrafusokba ütköző cselekedeteik ellen felmerülő panasza. Sirbu Joan csendőrőrnagy, a szilágymegyei csendőrség parancsnoka, aki erős kézzel szokott belenyulni a tudomására hozott hasonló visszaélésekbe, ezuttal is elkészítette a vizsgálatról szóló jelentését és betejesztette azt a tasnádi adóbasák közvetlen feletteséhez, a zilahi pénzügyigazgatósághoz...

Eredmény?

Scutasiu urat előléptették ugyancsak adófőnöki minőségben Zilahra, a megye székhelyére, Poposoiu urat pedig — Nagykarolyra.

Szűz vidék. Azur lehogy — olyan már nincs is.

AUTO-SYPHON

MINDENKI OTTHON KÉSZÍTHETI

SZODAVIZÉT.

EGYEDÁRUSÍTÓ
VISZONTELADÓK
RÉSZÉRE:

DURA-MÜVEK

R.T. TIMIȘOARA

PATRON CSERE.

Tizezer lej napi jövedelme volt Burileanunak

Március 10-ől ennek a megtérítését és ülön tízmillió lej kártérítést követel

Bukarest, április 29.

Röviden jelentettük már, hogy Burileanu, a Banca Nationala elmozdított kormányzója kártérítési pert indított az állam ellen. Mint most értesülünk, a volt bankkormányzó a beadványában tízmillió lej kártérítést, ezenkívül elmozdításának napjától, március 10-ől fogva, napi tizezer lej megfizetését kéri, azaz az érveléssel, hogy, mint bankkormányzó, ennyi volt a napi jövedelme.

A per tárgyalását május 28-ára tűzték ki.

Az Erdélyi Bank támogatása mellett rendezi meg második sorsjátékát az Erdélyi Zsidó Kórházak Egyesülete.

Dr. Sebestyén József kórházegyesületi elnök megállapodott Hargitay Bertalan vezérigazgatóval. A sorsjáték összes pénzügyi műveleteit az Erdélyi Bank fogja lebonyolítani és készpénzben fizeti ki a nyerményeket.

Még élénk emlékezetében van a nagyközönség széles rétegeinek az a rendkívül sikerült nagyszabású sorsjáték, amelyet a kolozsvári Zsidó Kórházegyesület a múlt év folyamán rendezett. E sorsjáték összes nyerményeit, köztük az egymillió lejes főnyereményt — mint emlékeztet, — majdnem mind szegénysorsú emberek vitték el.

A megnyilatkozott nagy érdeklődés arra indította a kolozsvári kórházegyesületet, hogy a nagyváradi és szatmári zsidó kórházegyesületekkel karöltve, egy újabb sorsjáték megrendezésére kérjen engedélyt a kormánytól. A belügyminisztérium méltányolva a három zsidó kórházegyesület nagystílű, emberbaráti tevékenységét, amellyel fajra és vallásra való tekintet nélkül szolgálják a gyógyulást kereső betegek ügyét, készséggel tett eleget a kórházegyesületek kérésének és engedélyt adott egy újabb sorsjáték rendezésére.

Ennek a humánus ügynek a felkarolására sietett Hargitay Bertalan, Erdély vezető pénzügyésze, az Erdélyi Banknak vezérigazgatója, amikor dr. Sebestyén Józseffel, a kolozsvári zsidó kórház elnökével való megállapodás alapján ezen nemes cél elérésének érdekében rendelkezésre bocsátotta a bank nagyszerűen megépített szervezetét és támogatását.

Az újabb sorsjegyakció játéktervezete akként van megalakítva, hogy minden sorsjegyvásárlónak reális esélyei vannak a nyerményekre. Közül három millió lej lesz kisorsolva, közöttük az egymillió lejes főnyeremény és ezenkívül 1652 darab kisebb-nagyobb nyermény.

A közeli napokban kerülnek kibocsátásra a 100 lejes sorsjegyek, az Erdélyi Bank kolozsvári központjában és Aradon, Brassóban, Nagyváradon, Szatmáron, Szebenben, Temesváron (Belváros, Józsefváros és Gyárváros), Marosvásárhelyen levő fiókjaitól. — A nyerményszervezet szerint a főnyeremény egy millió lej, de emellett több nagy és kisebb nyermény kerül kisorsolásra. Amint értesülünk, az Erdélyi Zsidó Kórházak Egyesületének vezetősége már deponálta is az Erdélyi Banknál az összes nyermények összegét. A kórházegyesületek élén dr. Sebestyén József, Kolozsvár, dr. Adorján Emil, Nagyvárad és Cs. Majer Sándor, Szatmár, elnökök fejtenek ki buzgó tevékenységet.

Nem lehet kétséges, hogy a sorsjegyvásárló közönség az Erdélyi Zsidó Kórházegyesületek ezen újabb akcióját épp oly bizalommal és szimpátiával fogja fogadni, mint az elsőt és ez a bizalom már egymagában garanciáját képezi ezen sorsjáték sikerének.

MAIUS 1.

Közgazdaság

Ujabb fizetéseképtelenségi lavina indult meg az Egyesült Államokban

Hogy a lavinának gátat szabjanak, az amerikai bankárok Európában akarják kihelyezni pénzüket

Newyork, április 29.

A múlt év vége felé megindult és majdnem három hónapig tartott fizetéseképtelenségi lavina, amely az Egyesült Államokban egész sereg bankot és vállalatot seprtet el, ugylászik újra megismétlődik. Az utóbbi két hét alatt több kisebb pénzintézet lett fizetéseképtelen, majd

a világreklációban is közismert Pychon bankház is beszüntette a fizetéseket.

Ez az utóbbi fizetéseképtelenség az insolvenciák és csődök tömegét vonta maga után. Így romlásba döntötte a Pychon fizetéseképtelensége a West et Co ipari konszernt is. A konszern által finanszírozott vállalatok részvényeinek jegyzését törölték a tőzsdén. A West et Co-nak azonban nemcsak ipari érdekeltségei vol-

tak, hanem hatalmas bankháza is és így a bukás kétszeres pánikot idézett elő, mert százazrek veszítették el utolsó centjüket.

Az Unióban a mostani fizetéseképtelenségek nyomán keletkezett pánik még nagyobb méretű, mint a tavalyi. A nagybancok vezetői napok óta tanácskoznak, hogyan lehetne a betétesek fenyegető rohamát kiparizolni. Minthogy

a legtöbb fizetéseképtelenségnek az az oka, hogy a betétesek pénzét nem tudják a bankok az Egyesült Államok pénzpiacain rentabilisan kihelyezni, az a terv merült fel, hogy a bankkamatlábat másfél százalékkal leszállítják és az olcsó amerikai pénzt az európai pénzpiacokon próbálják kihelyezni.

Városi gazdálkodás anno 1931

A kolozsvári vízművek...

Készül az új szabályrendelet, amely megszünteti a vízdíjak tetszésszerű kirovását

Sürgős beruházások, amelyre nincs fedezet

Kolozsvár, április 29

Nemrég szóvá tettük azokat az anomáliákat, amelyek a kolozsvári vízműveknél tapasztalhatók és amelyeknek erősen kisebbségellenes a tendenciájuk. Amikor a legutóbbi községi választások alkalmával a város lakosságának többségét alkotó kisebbségek is bejutottak a városi közigazgatásba,

aktuálissá és lehetővé lett a kisebbségellenes irányú intézkedések fokozatos leépítése.

Igy azután a vízművek igazgatósága megkezdte egy új szabályrendelet kidolgozását. Az eddigi igazságtalan gyakorlat helyett az új szabályrendelet vezetelve az lesz, hogy mindenki annyi vízdíjat fizet, amennyit fogyasztott. Je-

lenleg ugyanis az a helyzet, hogy a nagyobb fogyasztók és a sok vízzel dolgozó ipari, vagy kereskedelmi vállalkozók a megállapított pauszösszeg háromszorosát s ötszörösét fizetik, amit a vízműtetszése szerint állapít meg. Az ötszörös díjat rendszerint kisebbségi fogyasztókkal fizettetik. Ugyanez volt eddig a helyzet a vízőrákkal is.

A 3600 lejes vízőrákat csakis kisebbségi háztulajdonosoknak szerelték fel és amikor az óra által mutatott vízfogyasztás ellenértéke kevesebb volt, mint a pauszál szerint fizetendő összeg, akkor hiába volt a drága vízőra, mert a magasabb pauszdíjat fizettette meg a vízmű.

A készülő szabályrendelet előreláthatóan a vízőrák felszerelését a város terhére fogja elrendelni.

Nem lesz tantiém

Egyébként most készült el a vízmű próbamerlege, amely március 31-ével 6 millió lej tiszta nyereséget mutat. Az évrő mérleget per 1930 december 31 csak június végén fogja megcsinálni a vízmű, amely másfél éves költségvetéssel dolgozik.

A próbamerleg által mutatott 6 millió nyereség nem elégíti ki a vízmű igazgatóságát, mert még a városnak járó összeget sem fedezi.

A kommercializálási szerződés szerint ugyanis a 110 millióra értékelt vízmű után 1930-ra a városnak 9 százalékos kamatjövdelem jár, vagyis 9 millió 900 ezer lej. A még hiányzó 4 millió lejt a hátralékos vízdíjak erélyesebb behajtásával igyekszik behozni a vízmű, amely ilyenformán ebben az évben csalódsást fog hozni nemcsak az igazgatóknak, akiknek

1 százalék jár a tiszta nyereségből, hanem az igazgatósági s felügyelőbizottsági tagoknak is, akik nem fognak tantiémet kapni, amikor a másik kommercializált városi üzem, a villamosmű három ügyvezető igazgatója valami 450 ezer lejt, az igazgatóság minden egyes tagja 170 ezer lejt, a felügyelőbizottság tagja pedig egyenként 107 ezer lej tantiémet kapott. Amíg tehát

a villamosmű a városnak és a belga csoportnak járó nyereségen kívül 2 és fél millió lej tantiémet osztott szét,

a vízműveknél aligha lesz tantiém, a nyereséget pedig oda kell adni a városnak, amelynek szüksége van a pénzre. Ez új probléma elé állítja az igazgatóságot a feltétlenül szükséges beruházások végrehajtásával kapcsolatban.

A meghiusult beruházási kölcsön

A beruházási kölcsön meghiusulása súlyos károkat jelent a vízműnek és így a város lakosságának is. Vannak ugyanis városrészek, ahol se télen, se nyáron nincs víz, mert a vízmű jelenlegi berendezésével a vizet magasabban fekvő helyekre, vagy az emeleti lakásokba nem tudja felnyomni. Azt, hogy egy 100 ezer lakosú városban mit jelent a vízhiány, maga a vízmű is felismerte és ezért még 1928-ban elhatározta, hogy a Vianini-féle gravitációs csőrendszer bevezetésével új gyűjtőtartányt állí fel, ahonnan Diesel-motorok segítségével felnyomja a vizet a Fellegvárra, ahonnan már kevés hajtóerővel mindenhol el lehet juttatni a vizet. A munkálatokat meg is indították, kiírták az árlejtést, amelyen a betoncsövek építését körülbelül 6 millió lej értékben egy bukaresti vállalkozó, a Diesel

motorok szállítását a Ganz-cég kapta meg, a belső hálózati összeköttetésekhez való csöveket pedig közel 5 millió értékben külföldről rendelték meg. A motorok szállítását azonban az egyik lemaradt árverező megfélebbizte, közben a bukaresti Eremia-cégnél sem sürgették a betoncsövek megépítését, viszont

a külföldről rendelt vascsövek 1919-ben megérkeztek és azóta az egyik szállítócég raktárában hevernek,

mert a vízmű kénytelen volt megvárni a Diesel-motorokra szóló felebbezés eredményét, amely pedig csak 1930-ban dőlt el. Most tehát már minden rendben volna, de miből fogja a vízmű a kibővítés költségeit kifizetni, ha kölcsönt nem kap, a nyereséget pedig oda kell adnia a városnak?

2

nap mulva itt a napsütéses május

A május, a maga zöldelő, pompázó természeti szépségével, mindenkinek örömet hoz!

Kettős öröme csak azoknak lesz

akik áprilisban nálunk vásároltak, mert néhány nap mulva már nyilvánosságra hozzuk, a kedvezményre jogosult áprilisi „szerencsés napot”. — Mindenki, aki ezen a kijelölt szerencsés napon vásárolt, Bon-ban visszakapja az általa vásárolt összeg felerészét.

Április 29, 30-án még vásárolhat! Talán épen Önre vár a szerencse!

Májusra is nagy kedvezményeket tartogatunk

FIBRA Konfekciós üzem, Brassó Kapu-u. 50

Ris Közgazdasági Hírek

Hétfőn aláírták Rómában azt az egyezményt, amelyet a szovjet kötött Olaszországgal, 350 millió líra értékű anyagok szállítása ügyében. Hasonló megállapodás megkötéséről folynak tanácskozások Ausztriával is. Legutóbb, amint megírtuk, Németországgal kötött a szovjet hatalmas üzletet.

Az erdélyi vámőrök malmok Kolozsvárt ki-mondották a vámőrök malmok országos szövetségének megalakulását.

Egy kimutatás szerint Temesváron egy év alatt 25 férfi és 45 nőszabó adta vissza ipar-engedélyét 1930. évben. Ez a szabóipar teljes csődjét bizonyítja.

Aradon ujabb a következő fizetéseképtelenségek történetek: Electron Rádióüzlet ellen a törvényszék elrendelte a csődöt. — Holtzer József textilcég kb. másfél millió lej passzívával kényszerregyezséget kért. — „All Right” autóvállalat kényszerregyezséget kért, hitelezőinek 60 százalékot ajánl fel.

Gyulafehérváron az erdély-hegylajai bortermelők élénk részvétele mellett, április 24-én megalakult az Erdélyi Borszindikátus. Elnök Szász István, Kolozsvár. A szindikátus székhelye Kolozsvárt van és az EGE égisze alatt működik.

A pénzügyminiszterium rendeletet adott ki, amelyben utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy adók és illetékek elleni felebbezéseket csak akkor fogadjanak el, ha a felebbezés indokolása alapos, vagyis könyvkivonat és más akta bizonyítja a felebbezés jogosságát.

Bukarestben tegnap megnyitott a Bukarest-bécsi telefonvonal. Egy háromperces beszélgetés díja reggel 8-tól este 9-ig 330 lej, este 9-től, reggel 8-ig pedig 198 lej. Minden további perc a nappali beszélgetésnél 110, az éjszakáinál 66 lej.

Az Első Dunagőzhajózási Rt. bécsi közgyűlésén a társaság jelentése megállapította, hogy a mezőgazdasági válság katasztrófális volt a dunai hajózásra is.

A CFR a déligyümölcsök szállítási tarifáját, kivéve azokat, amelyek konzervé vannak feldolgozva, a személyvonatokon való szállításhoz a Tarif A-ból, a Tarif B-be tette át.

A pénzügyminiszterium a „Vigogne” néven ismert gyapot-fonálnak a vámját, amely 1—10 százalékban gyapjút tartalmaz, 40 százalékkal leszállította.

Az EGE hirei

Május 28-tól, június 6-ig az EGE ingyenes méhészeti tanfolyamot rendez. Jelentkezési határidő május 27. Jelentkezés az EGE titkári hivatalánál Kolozsvár, Attila-utca 10.

Május harmadikán, vasárnap déután 3 órakor Tordán, a református iskola tornacsarnokában gyümölcsvédelmi előadás és bemutató lesz. Előadó dr. Páter Béla ny. gazdasági akadémiai igazgató.

Május elsején Kolozsváron a román. kath. főgimnázium dísztermében nyílik meg a Bethlen Mária grófné vezetése alatt az erdélyi magyar háziipari és népművészeti vándorkiállítás, amely három napig lesz nyitva a közönség számára és pedig május hó 1, 2, és 3 napjain.

Tőzsde

1931. április 29.

Zürich: (nyitás) Berlin 123.63, Amsterdam 208.70, Newyork 519.10, London 25.25, Páris 20.29, Milánó 27.18, Prága 15.37 és fél, Budapest 90.50, Belgrád 913.10, Bukarest 308 és fél, Varsó 58.20 és fél, Bécs 75.05.

Valuták: Angol font 816, svájci frank 52.50, dollár 168, osztrák shilling 23.65, cseh korona 5, márká 40, olasz líra 8.80, francia frank 6.60, holland forint 63, dinár 3, pengő 29.50.

Zürich (nyitás): Berlin 123.62, Amsterdam 208.55, Newyork 518.95, London 25.23 és háromnyolcad, Páris 20.29, Milánó 27.17 és ötnyolcad, Prága 15.37 és fél, Budapest 90.51, Belgrád 913.15, Bukarest 308 és fél, Varsó 58.15, Bécs 75.

Sport

Nagy izgalom előzi meg a vasárnapi magyar-osztrák futballmeccset

Budapest, április 29.

Vasárnap kerül sorra a nagy érdeklődéssel várt magyar-osztrák válogatott mérkőzés, mely ezúttal az Európa-kupáért folyik. A meccs nagy fontossággal bír, érthetőek tehát azok a nagy izgalmak, amelyek mindkét fővárosban a csapatösszeállítás kapcsolataiban felléptek. Különösen Budapesten kommentálják erősen a Máriássy dr. szövetségi kapitány által összeállított válogatott együttest, mely a következő:

Gallina, — Dudás, Mándi, — Barátky, Kompóti, Korányi, — Tancos, Avar, Turay, Kalmár, Titkos, — Tartalék: Sáros és Ujváry.

Meisl Hugó, az osztrák szövetségi kapitány a következő válogatott csapatot jelölte ki a magyarok elleni szereplésre:

Franzl (Admira), — Schramseis (Rapid), Blum (Viena), — Mock (Austria), Smistik (Rapid), Gall (Austria), — Siegl (Admira), Adalbrecht (Viena), Geschweidl (Viena), Tögl (Vinea), Horvath (Wacker).

A magyar csapat szombat délnélbén utazik Bécsbe.

↓ Gözelemre áll Kehrling-Gabrovitz a francia Cochet-Merlin párral szemben. Szegedről jelentik: A világhírű francia tennisezők tegnap Szegeden játszottak a magyar Kehrling-Gabrovitz pár ellen. Meglepetésre a magyar pár nagy fölényrel játszott: 4:6, 6:0, 6:8, 6:1 arányú győzelmeikkel, azonban a beállott sötétség miatt a mérkőzést be kellett fejezni és a döntő szettet nem játszhatták le.

Gyulafehérvár:

Mihai Viteazul-Fraternitas 6:0 (1:0). A Mihai Viteazul csapata nagy fölényrel győzött.

Május elsején, pénteken Gyulafehérváron a Mihai Viteazul-Fraternitas bajnoki mérkőzést játsszák. Az Unirea együttese pedig Nagyszebenben mérkőzik az NSE ellen. A meccs izgalmasnak ígérkezik és döntő fontosságú a bajnokságra.

↓ Fogarasi sportélet. Tudósítónk jeleníti: Fogarason intenzív sportélet indult meg. A Fogarasul SC jóképességű labdarúgócsapattal rendelkezik és Lázár J. elnök, valamint Schmidt A. titkár vezetésével szép működést fejt ki. Vasárnap az OMTE (Székelyudvarhely) csapatát látták vendégül, mellyel 1:1 arányban döntetlenül mérkőztek.

Szerkesztői üzenetek

Sz. I., Székelykeresztúr. Olyan rendelet, hogy az egykori magyar postatakarékpénztári betéteket nálunk kifizetik, nem létezik, s még sokáig tart, amíg erre rákerül a sor, ha egyáltalán sor kerül rá.

Apa. Leányát, aki lelkiismeretesen töltötte be állását, tényleg nem volna szabad elbocsátani, — ha más nem, de az erkölcsi törvény, az emberiség és méltányosság tiltja ezt, — s ha feleslegessé vált volna is, valami kárpót-lás, végkielégítés, mindenesetre megilletné — Nem állami iskoláról lévén azonban szó, ugy látszik, könnyebben teszik azt magukat az illetékesek ezen a kötelmen, arra hivatkozva, hogy nincs pénzük. A méltányossággal szemben aligha kínálkozik más mód, mint hogy a felesleges hatósághoz forduljon orvoslásért, jóvátételért.

H. D. A kért lapszámot megküldi Önnek a kiadóhivatal. Az úgyról érdemileg, ha hozzáfut, Farkas Aladár, a B. L. bucaresti munkatársa, készséggel fog Önnek felvilágosítást adni.

P. I. Általában az a szabály, hogy a látogatást nyolc napon belül kell viszonzni. Az, hogy a bemutatkozó látogatás az odakerülés után csak egy év múlva történjen, nem számít, mert esetleg akkorra tartották azt fenn, mikor már berendezkedtek és fogadhatnak látogatókat. Látogatást vissza nem adni illetlenség; a látogatás visszavadásának halogatása legtöbbször jóhiszemű, de a késést illik megokolni, kimenteni. (Új Idők Illemködexe.)

Megrendelhető a B. L. könyvosztályában is. 220618. sz. előfizető. Az olasz-osztrák Európa kupa-meccset még nem játszották le ebben az évben.

220618. sz. előfizető. Reklámok megbízhatósága.

Footballabdák I-a

1/150, 2/200, 3/250, 4/300 gummival

5 mecs labda Lei 410.—

Viszonteladónak kedvezmény

GELLER-nél, Brassó, Str. Reg. Ca-

rol (Kapu-utca) 36.

gáról nem nyilatkozhatunk, tessék arra nézve orvos véleményét kikérni. Abban különösen Tamások vagyunk, hogy egy képes lapban közölt ama reklámszer, vagy eljárás, mely a vakot és bénát 30 nap alatt látóvá, illetőleg járóvá teszi, bizalomra érdemes-e. 2. A nyugdíjtörvény tíz évi szolgálatot vesz alapul (12. paragrafus). Ha „elcsapták”, mint Ön írja, akkor attól függ, miért csapták el, mert lehet olyan elcsapás, amikor az illető a nyugdíjra való jogát is elveszti. Egyébként öt évi szolgálat után sem lehet, ha szolgálatban betegedett meg s tán ép betegsége miatt „csapták el”, minden kárpótás nélkül meneszteni. A 26. paragrafus különben kimondja, hogy annak a tisztviselőnek, aki, még mielőtt tíz nyugdíjlevonásos szolgálati évet kitöltött volna, a szolgálat idején, de nem a szolgálat által okozott betegség miatt küldetik hivatalból nyugdíjba és szolgálati évei száma nem több, mint befejezett öt év, egyszeri segélyre van joga, mely egyenlő azzal az egész évi törzsfizetéssel, melyet a tisztviselő a legutóbbi évben kapott, leszámítva a járulékokat — Ilyen segélyt a nyugdíjintézetektől kell kérni. 3. Konföderáció-szövetség, kisebb államok szövetsége; konstruktív = alkotó, összetartó; kollaborációs = együttműködő; konvertálás = átváltás — magasabb kamatu kötvények kicserélése alacsonyabb kamatuakkal; koncepció — terv, tervezés, felfogás; preferenciális = kedvezményes; provizórikus = ideiglenes, átmeneti; legitizmus, legitimitás = törvényesség; törvényes jog a trónhoz; statutum = szabályrendelet; civilizátorikus = művelődési; auspicium — kilátás; infláció — a felfuvarodott bankjegyforgalom, bankjegyeknek az állam által fedezet nélkül való kibocsátása, a deficit eltüntetésére; interveniál = közbelép. 4. L. de ha másképp írja valaki, akkor sem dől fel a világ.

Lakatos Lajos. Sokan fordultak már hozzánk az ügynökök útján vásárolt állami kötvények ügyében, de, miután azokért a részletek egy kolozsvári bankhoz folynak be, minden reklamációt oda kell utasítanunk, így az Önét is. Ha az illető bank azonban máig sem küldte meg a kötvényt, bár 10-ik levélre írta, hogy postafordultával küldi, akkor súlyos az eset, s most már ajánlott levélben, kategorikusan követelje a kötvényt, s ha mégsem küldik, forduljon ügyvédhez és tegyen feljelentést.

Figyelő. Csak a reális adatokat közölték a lapok, s a tényekkel szemben nagyon nehéz cenzurát gyakorolni. Különben is olyan szörnyű dolgokat produkál maga az élet, hogy jobb, ha az ifjúság is szembe néz velük és megértőzik az emberi elaljasodástól. A prűderia semmiesetre sem erősíti a morált, ellenkezőleg, mint a físzutca, elzárja az utat a levegőtől és belülről fertőz.

Gyógyszerész. Rövidebb, vagy hosszabb időre tanulmány végett külföldre készülő romániai ifjaknak is a Comenius, külföldi nevelőintézetek központja, (Budapest, IV. Mária Valéria-utca 10.) megbízható és szakzerű tanácsad ad díjtalanul és a közvetítésért magáért a központ fenntartására fizetendő csak szerény honorárium. A Comenius külföldi nevelőintézetek romániai képviselője, aki minden ilyen irányú érdeklődést készséggel közvetít. Halász Gyula nyug. állami tanár, a B. L. belső munkatársa. Az Ön idevonatkozó levelét is, ha kívánja, eljuttatjuk a központhoz, miután dr. Wolkenberg Alajos pápai prelátus, a Pázmány-egyetem volt rektora, maga nem intézi az ügyeket, ő csak egyike azoknak az előkelő pedagógusoknak, akik a Comenius megbízható és önzetlen kulturmunkájáról referenciát adnak.

Kereskedő. Legjobb, ha a kiskereskedők szövetségének helyi csoportjához fordul sérelmével. Annak van ügyésze, az majd megmondja, mit kell csinálnia, hogy a jogtalan pressziót megszüntesse.

22142. sz. előfizető. Jogos panaszával tessék a Magyar Párt bucaresti irodájához fordulni. (Strada Transilvaniei 6.). Ha Ön bemutatja a hatóság bizonyítványát, hogy életben van, s nincs állami hivatalban, akkor feltétlenül ki kellett volna fizetni Önnek — miniszteri engedély nélkül is, — az esedékes nyugdíját.

D. F., Sebes. Forduljon levélben felvilágosításért Ziegler Albert okleveles pilótához. Címe: Brassó, Hosszu-utca 14.

Minden este
Jazz és Tangó-Band
az
Európa kávéházban
(Brassó, Kolostor-utca 7.)
Glausiuss Tibor hírneves zeneszerző vezetésével. — Ha táncolni és jól mulatni óhajt, okvetlenül ott legyen.
Cara man a la Pilsen
speciális sör, poharanként

Az osztrák osztálysorsjáték a legjobb a világon!

34.000 sorsjegy. A sorsjegyek fele nyer. 42.000 nyaremény.
Egyetlen sorsjeggyel nyerhet esetleg: S. 800.000.— = Lei 20.000.000.—
Az össznyeremények végösszege: S. 13.460.000.— = Lei 335.160.000.—
Első osztály húzása 1931 május 19—21.
Sorsjegyárak: 1/4 S. 6 — 1/4 S. 12 — 1/2 S. 24 — 1/1 S. 48 —
Lei 150 Lei 300 Lei 600 Lei 1200

Tapasztalat ismerkedte meg velünk

az UNDERBERG utólrhetetlenül jó hatását. Étvágytalanság, gyomorbántalmak és emésztési zavarok esetén. UNDERBERG több mint 80 év óta válik be nagyszerűen családunkban. Ha este, lefekvés előtt UNDERBERG-et veszünk be, egészséges, nyugodt álmunk lesz.

Underberg

egy báznál se bírányozzák

Ügyvezető igazgató: H. Underberg-Albrecht, Rheinfelden (Németország) Alapítva 1848

Romániai egyetemes elvált: Droghda Standard, Bucarest I. St. Zorilor 3

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bucaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Haszonbérbe adó május 1-re fagymentes vizimalom, félmagos örlésre berendezve, hozzá gyapjufűsülő. Cim: Zsigmond Béla, Csikdánfalva, posta és állomás Carta. 12756

Vennék használt, de jókárban levő kertszékeket. Báthorhy. Tankó-kert. St. Gheorghe. 12789

Eladó sürgősen, elutazás miatt egy verseny motorkerékpár, alig használt és egy új varrógép. Brassó, Vár-ucca 58. 12731

JÉGSZEKRENYEK Kertész-nél, Targumures. Kivánatra árjegyzék. Brassói lerakat Tittes Pálnál. 12611

Hengeres, vāmörló malomberendezés eladó. Érdeklődni Brassóban, Salamon Hosszu-ucca 90. 12793

Feleségül vennék egy olyan háziasan nevelt haladont, aki testben és lélekben ép és egészséges, tisztá előéletű, modern gondolkodású és jó keresztény. En 30 éves gazdálkodó kvalifikált fiatalember keresni vágyok. Vagyonom tehermentes 400 hold föld ház és belsőségek. Eggedül élek a nagyvilágban és a munka nem ad lehetőséget arra, hogy feleséget hozzádalmasson keresni meniek. Fzuton próbálkozok tehát nem feltétlen vagyonos, de szeretni tudó hajadon vagy fiatal aszszonny ismeretséget megkérni. Kérem azokat a nemes-szívű és az Istentől vállalkozó szellemmel megáldott hölgyeket vagy azok hozzátartozóit, hogy irának őszint és teljes című levelet. "Talpig ember" jellegre a kiadóba leveleket fényképpel kérek, amit becsület szó mellett az engémmele együtt vissza küldök. 16245

A legújabb divat szabászat tankönyve. Irta: K Margitay Maris. Tartalmazza a modern francia és angol női ruha szabásrajzát, szabását, összeállítását, varrását és kidolgozását. Szakiskolák és magániskolák céljaira. (Nyolcadik átdolgozott kiadás). Megrendelhető 224 lej. előzetes beküldése ellenében a Brassói Lapok könyvosztályában.

Lakás

2 szoba, konyha, esetleg fürdőszoba, kiadó. Cim 12795 sz. alatt a brassói kiadóban.

EGY SZOBA KONYHABÓ álló udvari lakás mosókonyhával, esetleg kertihasználatra. Szent János-uccában mostanul kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Butorozott szobát modernül berendezve, gyermektelen családnál vagy magányos nőnek keresek uriember részére. Ajánlatokat „Idégen” jelleg alatt kérek a brassói kiadóhivatalba.

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő

A BRASSOI LAPOK nyomdavidualalatának kiadása és rotációs nyoma, Brassóban.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Havonta 10J, negyedévre 30J, felelvre 60J, évente 120J lej. Magyarországra negyedévre 14, félévre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félévre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalban, a megrendezett, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratu Traian 1 (Halmágyi Pál) — Jász: Str. S. Barnaui 10. (Ostian Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanța 2 (Balogh Géza), Telefon 17. (Mayer- és Alsófenermegek részére) Kolozsvár: Str. Duba-arior 7. (vagy Timir-utca) (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Szigetgyörgy-ú 6 (Szabó Jenő) — Nagyszeben: Str. Turaului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic. Jiza 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Papp Géza-utca 15. (Kertész László) Szatmár- és Marosmegyék részére — Szilágysomlyó: (Hellerper Ernő) — Fenesvár: Gyárváros, Figris-utca 4 (Halmágyi Pál) — Torda: Str. Regele Ferdinand 25 (Denes József).

Megbízások, levételek és fizetések átvételére, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljósosítva: Báthra Géza, Dán Dániel, Nádas Jenő, Gerő Sándor.

Végkiárusítás Bologna Emil cégnél, Brassó, Buzasor 1.

Gyapju Cascha szövet	Lei 160
Gyapju női szövet	120
3 mtr. Fresco férfi szövet 1 öltöny	750
Női gyapju mellény	225
Floor férfi sockni	36
Double gyapju szövetek	350
Abrosz Damaszt 140 cmtr	80
Damaszt asztalkendő	25

Georg Riessberger

WIEN, XVIII. Währingerstrasse 82.

Minden rendelést azonnal efektuálunk. Fizetés a sorsjegy vétele után. — Minden húzás után felszólítás nélkül küldjük a hivatalos tájékoztatót!